

#06

Tweewekelijks COVID-19 overzicht
Team Impact & Nazorg en Resilient Rotterdam

KENNIS & INSPIRATIE

18 juli 2020

Gemeente Rotterdam

Food for thought

Dit document is erop gericht om je te inspireren en kennis rondom strategie en herstel van de huidige coronacrisis te vergroten. Hier vind je voorbeelden van acties in steden in Europa en daarbuiten naar aanleiding van de corona-uitbraak. Verschillende domeinen komen aan bod. Bij de selectie van voorbeelden hebben we zo veel mogelijk rekening gehouden met de relevantie voor Rotterdam. Daarnaast bevat dit document rubrieken die zijn gekoppeld aan de verschillende fasen van de crisis. We hopen hiermee een bijdrage te kunnen leveren aan een *weerbare* en *veerkrachtige* stad.

Op basis van behoefte zal deze kennis- & inspiratie-update de komende weken qua inhoud en structuur worden ontwikkeld.

Voor gerichte verzoeken of suggesties m.b.t. toekomstige updates inzake COVID-19 neem contact op met het team ImpactopRotterdam: impactoprotterdam@rotterdam.nl

During a
crisis.

Share
inspiration &
knowledge

Team Impact & Nazorg
Resilient Rotterdam

A 100 Resilient Cities Member

Internationale voorbeelden

Bamberg - Fondsenwerving cultuursector

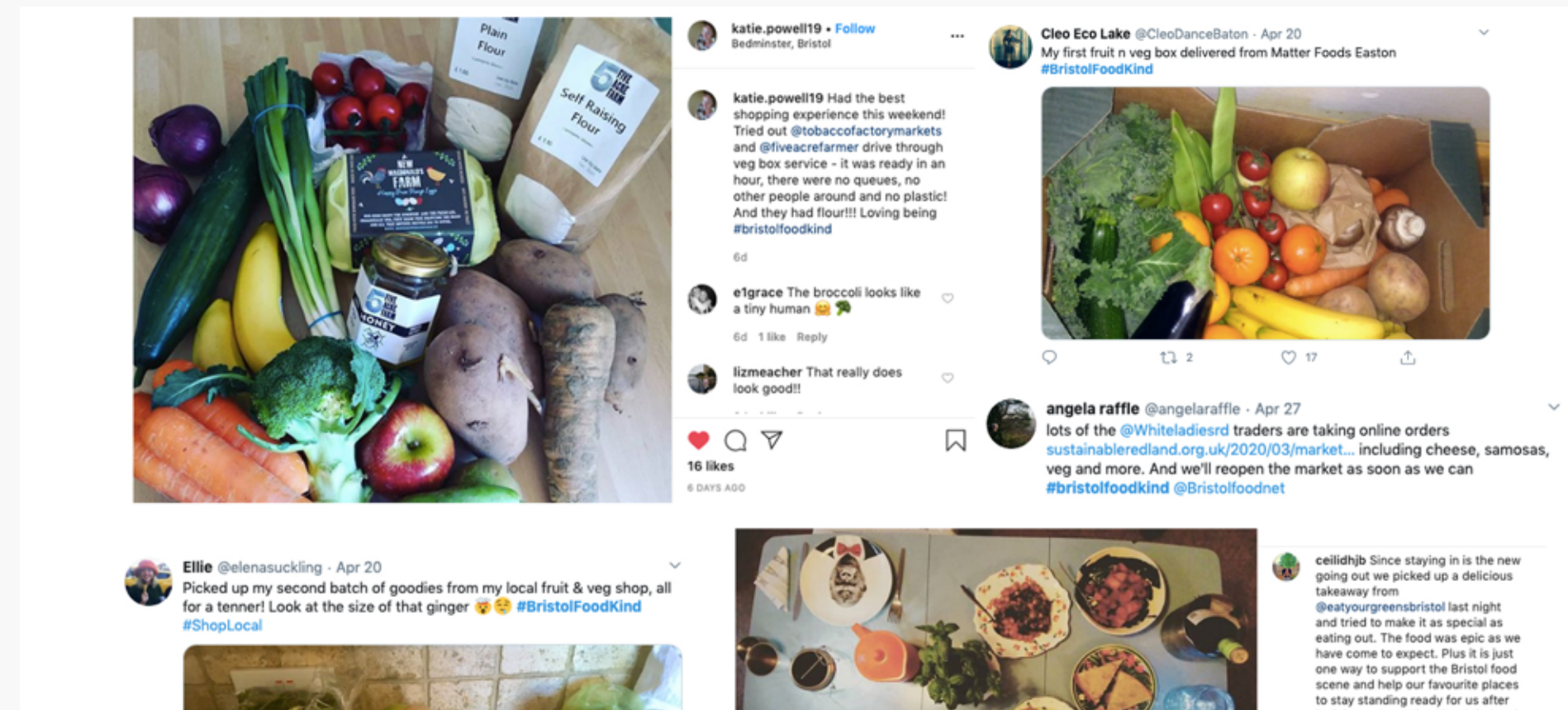
- Omdat artiesten de afgelopen maanden niet konden optreden en daarom met financiële problemen kampen, heeft de gemeente Bamberg de fondsenwerfcampagne Minds for Culture georganiseerd. Hiermee wil de gemeente lokale artiesten ondersteunen. Een onderdeel van de campagne is dat de portretten van de donateurs worden getoond in een digitale galerij. [Zie hier het resultaat](#)

Sevilla - Traceren COVID-19 in afvalwater

- Het openbare waterbedrijf in Sevilla gebruikt afvalwater om uitbraken van COVID-19 op te sporen en te voorspellen. Monsters daarop testen is nu een vast onderdeel van het lopende protocol. Zo krijgt het bedrijf meer inzicht in de ontwikkeling van het virus. [Meer informatie \(in het Spaans\) hier.](#)

Bristol - Voedingscampagne #BristolFoodKind

- Bristol werkt aan haar positionering als een Gold Sustainable Food City. Hiervoor lanceerde ze de #BristolFoodKind-campagne, met praktische ideeën om tijdens de pandemie zelf voedsel te verbouwen, te koken, afval te verminderen en lokaal te winkelen. De visie erachter: 'Elke daad van "voedselvriendelijkheid" kan helpen de gezondheid en het welzijn te verbeteren, de gemeenschap te ondersteunen en de toekomst van de eetcultuur van Bristol veilig te stellen.' Bewoners worden aangemoedigd om mee te doen door hun verhalen te delen op sociale media. [Lees hier meer over #BristolFoodKind](#)

Uitgelicht: Veerkrachtig BOTU

- MONITOR VEERKRACHT IN BOSPOLDER-TUSSENDIJKEN -

Monitor Veerkrachtig Bospolder Tussendijken (BoTu)

Veldacademie monitort het programma Veerkrachtig Bospolder-Tussendijken 2028 in Rotterdam-West. De monitor is onderdeel van het programma Veerkrachtig BoTu 2028, een programma dat in een open proces wil voortbouwen op lokale initiatieven en netwerken volgens de methode community building. Het doel van de monitor is te documenteren hoe veerkracht zich in de praktijk ontwikkelt, om zo de uitvoering van het programma te ondersteunen. Tijdens deze coronacrisis inventariseert Veldacademie bestaande en nieuwe initiatieven die zich richten op hulpvragen die vanuit de crisis zijn ontstaan en daar actie op ondernemen. Ook volgen de onderzoekers hoe (nieuwe) netwerken zich ontwikkelen en welke lessen er zijn voor de lange termijn. Welke hulpvragen komen naar voren in de actuele crisissituatie? Wie handelt? Hoe? En waarom? Inmiddels is het veldwerk in volle gang en is Veldacademie met regelmaat in de wijk, natuurlijk op 1,5 meter afstand. Het doel: de buurt en haar bewoners veerkrachtiger maken.

[Lees hier meer](#)

[Lees hier meer over veerkrachtig BOTU
2028](#)

Verhalen: bevindingen Veerkrachtig BOTU

Veerkrachtig BOTU verhalen tijdens de coronacrisis

De verhalen van initiatieven in BOTU staan op www.verhalenvanbotu.nl, om ook andere Rotterdammers te inspireren en activeren. Kijk op de website voor mooie voorbeelden van bewonersinitiatieven tijdens de coronacrisis.

Samen sterk in coronatijd

Lees de verhalen

“

**SNELLER DAN IN ANDERE
ROTTERDAMSE WIJKEN
WERDEN IN BOSPOLDER-
TUSSENDIJKEN DE
BESTAANDE NETWERKEN
GEACTIVEERD OM
ONDERSTEUNING TE
BIEDEN. BINNEN ENKELE
DAGEN WAS ACTIEGROEP
DELFSHAVEN HELPT
OPGERICHT.**

VELDACADEMIE

”

Wat kunnen we leren van de kredietcrisis in 2008?

In gesprek met Beitske Boonstra

**Door: Maarten van Kooij & Ivo Plakman & Naomi
Sonneveld**
30 juni

'Rotterdam biedt perspectief'. Onder die titel startte de gemeente Rotterdam in 2009 een offensief om de gevolgen van de destijds snel om zich heen grijpende kredietcrisis het hoofd te bieden. Met een pakket van maatregelen en projecten hoopte de gemeente perspectief te bieden aan Rotterdammers die onder de crisis te lijden hadden en kansen te benutten voor maatregelen die de stad ook op de langere termijn verder konden helpen (Rotterdam, 2009).

Dat was elf jaar geleden. Inmiddels staan we aan de vooravond van weer een nieuwe crisis. De economische en maatschappelijke gevolgen van de corona-pandemie zullen groot zijn, al zijn ze op dit moment nog moeilijk te overzien. Juist daarom speelt momenteel het begrip "veerkracht" een centrale rol in de herstelplannen van gemeente Rotterdam. Welke lessen kunnen we uit de vorige crisis trekken?

Beitske Boonstra vertelt haar analyse. Lees hier onder meer.

1. Heeft het zin om terug te kijken naar de gemeentelijke reactie op de kredietcrisis van 2008? En zo ja, waarom?

'Een crisis is niet na een paar maanden verdwenen; het kan zelfs enkele jaren duren voordat ze het dieptepunt heeft bereikt. Door terug te kijken naar de kredietcrisis van 2008 kunnen we leren dat een crisis verschillende stadia kent. Elf jaar geleden presenteerde de gemeente een plan van aanpak (Rotterdam biedt perspectief), maar toen kon men nog niet precies voorzien wat voor vergaande consequenties die crisis in de daaropvolgende jaren zou hebben. Ook nu lanceert de gemeente een plan van aanpak: Rotterdam. Sterker Door. Maar met de kennis van toen weten we dat de crisis in verschillende fases komt en dat die met elkaar verbonden zijn. Maatregelen die je in de ene fase neemt, kunnen grote invloed hebben op volgende fasen. Positief, maar ook negatief. Ook de maatregelen die nu, in reactie op de coronacrisis, op korte termijn worden doorgevoerd, hebben consequenties op de lange termijn. Vooral in de eerste fase na de crisis, als (direct) herstel een sterke gezamenlijke drijfveer is, wordt dit niet altijd gezien. Een van de reflexen in 2009 was het versneld uitvoeren van ruimtelijke plannen en visies die er al lagen. Zo kreeg de bouwsector pas twee jaar na de crisis de zwaarste klappen te verduren.

Een belangrijke les uit de aanpak van 2009 is daarom dat een crisis zich op een complexe manier ontvouwt. De gemeente zal nu op voorhand veel meer bezig moeten zijn met die complexe incubatietijd van de crisis. De eerste gezondheidscrisis lijkt nu aardig voorbij; het dagelijks leven is na de weken van lockdown weer hervat. Maar de coronacrisis is daarmee allerminst verdwenen; een eventuele economische crisis moet nog beginnen. We kunnen nu nog niet weten wat ons over een aantal jaar te wachten staat en daar zullen we onze aanpak ook op moeten afstemmen. Dat is een belangrijke les die we van de kredietcrisis van 2008 kunnen leren.'

2. De COVID-19-crisis benutten om gewenste transitie en systeemveranderingen in Rotterdam te versnellen. Dat is makkelijk gezegd, maar moeilijk gedaan. Wat raad je de gemeente aan?

'In 2009 werd ook gezegd dat de crisis moest worden aangegrepen om transitie in te luiden. Toen werd echter vooral teruggegrepen op beleidsstukken die al van voor de crisis klaarlagen. Bij die aanpak ging het daarom niet om echte systeemverandering. De stadsvisie die er toen lag, was gebaseerd op een systeem van stadsontwikkeling dat al decennialang gangbaar was. In deze crisis zien we hetzelfde: we grijpen terug naar visies die er al liggen. Toch is er wel een verschil: nu erkennen we dat er al sprake is van een zeker systeemfalen. We lijken het systeem dat we willen veranderen nu beter te begrijpen; daar wordt al jarenlang met allerlei partijen over gesproken. Toch wordt het nog spannend, zeker wat betreft duurzaamheid. In het herstelplan van 2009 werd het plaatsen van spaarlampen in de straatverlichting als de duurzame ingreep na de crisis genoemd. Dan zijn we nu wel een stuk verder in ons denken. Maar veel hangt af van wat we gaan doen, zowel de gemeente als de partijen in de stad: welke stappen durven we nu wel te zetten die eerder onmogelijk leken?

Belangrijk is dat je de korte en de lange termijn met elkaar verbindt. En dat je niet alleen je 'usual suspects' (brancheorganisaties, grote investeerders) als partners ziet – wat wel vaak gebeurt – maar dat je juist ook verbinding maakt met de innovatieve netwerken die al in de stad zelf actief zijn. Juist zij kunnen veranderingen versnellen.'

3. Van welke maatregelen die genomen zijn na de vorige crisis kan Rotterdam nu leren en profiteren?

'Daarom is het belangrijk om bij alle sectorspecifieke maatregelen vooral in te zetten op resilience van de stad en haar inwoners. De crisis heeft de overheid een nog centralere positie gegeven. Het vertrouwen in de overheid is toegenomen, maar tegelijk heerst er wel veel angst en onzekerheid. We hebben geleerd dat direct contact tussen de overheid en inwoners en organisaties van de stad een belangrijk onderdeel van een goed herstel is. De overheid moet weten wat er speelt.

Sinds 2009 is het contact met informele netwerken in de wijken verbeterd en zijn er verschillende positieve ontwikkelingen. Zo is er nu het Stadmakerscongres, zijn er stadslabs en wijkcoöperaties. Zij vormen een fijnmazig netwerk om burgerinitiatieven te ondersteunen. De laatste jaren is de gemeente de waarde van informele netwerken en buurtnetwerken steeds meer gaan inzien. Maar toch wordt deze waarde niet altijd benut voor een optimaal. De kwestie rond het Zelfregiehuis laat zien dat de gemeente niet altijd samenwerkt met de informele netwerken, of ze op waarde weet te schatten. Het blijft een uitdaging om die twee werelden met elkaar te verbinden. Vaak hebben de informele netwerken niet voldoende slagkracht om bij de wethouder aan tafel te komen. Dat vraagt veel handwerk en daar hebben zowel de gemeente als de informele netwerken niet altijd genoeg tijd en ruimte voor.

Opvallend is dat als netwerken zich sterk georganiseerd en/of geïnstitutionaliseerd hebben, ze veel zichtbaarder zijn en daarmee tijdens een crisis ook een sterkere positie hebben. Zo hebben de brancheorganisaties of woningcorporaties bijvoorbeeld sneller toegang tot een lobby op het gemeentehuis, terwijl informeler georganiseerde buurtnetwerken of netwerken binnen de culturele sector veel minder in beeld lijken te zijn bij de gemeente.

We moeten ons goed realiseren dat het sociaal-maatschappelijke veld juist een cruciale rol speelt tijdens een crisis. We hebben allemaal kunnen zien dat de lokale netwerken in de buurt enorm belangrijk waren tijdens de responsfase. Als we te maken krijgen met een economische crisis, zal het belang van die buurtnetwerken weer blijken. Maar de mensen die de drijvende kracht van die netwerken vormen, zijn niet altijd meer zeker van hun inkomen en ook zij kunnen uitgeput raken. Als je daar als gemeente niet goed in investeert of je daar niet bewust van bent, dan kan dat leiden tot een nog verdere verdieping van de crisis. Neemt de gemeente die loerende maatschappelijke crisis wel serieus genoeg? Worden informele buurtnetwerken bestaande uit sociaal-maatschappelijke ondernemers en betrokken buurtbewoners, wel voldoende op waarde geschat?'

Update: *Vital Cities & Citizens*

- Een samenwerkingsverband tussen de Erasmus Universiteit Rotterdam en Gemeente Rotterdam -

Dr. Jan Fransen
Institute for Housing and Urban Development Studies
Contact

Prof. dr. Jurian Edelenbos
Erasmus School of Social and Behavioural Sciences
Contact

Notitie: Met de Kennis van Veerkracht - Lessen uit de Rotterdamse Kredietcrisis van 2009

Door Dr. Ir. Beitske Boonstra

11 jaar geleden startte de gemeente Rotterdam in 2009 een offensief om de gevolgen van de destijds snel om zich heen grijpende kredietcrisis het hoofd te bieden. Met een pakket van maatregelen en projecten hoopte de gemeente perspectief te bieden aan Rotterdammers die onder de crisis te leiden hadden en kansen te benutten voor maatregelen die de stad ook op de langere termijn verder konden helpen (Rotterdam, 2009). Inmiddels staan we aan de vooravond van weer een nieuwe crisis. De economische en maatschappelijke gevolgen van de Corona-pandemie zullen groot zijn, al zijn deze op dit moment nog moeilijk te overzien. Juist daarom speelt momenteel de terminologie van "veerkracht" een centrale rol in de herstelplannen van gemeente Rotterdam. Deze notitie duikt in het gemeentelijk handelen in Rotterdam rond de kredietcrisis in 2009 en biedt perspectief op veerkracht.

[Lees de notitie hier](#)

Blik op de notitie: Welke aanpak had de gemeente Rotterdam n.a.v. de kredietcrisis van 2009?

Weerstaan: hoe deed de gemeente Rotterdam dat in 2009?

- Stelsel van monitoring: dashboard kredietcrisis. Het dashboard gaf informatie over de gevolgen voor de arbeidsmarkt (werkloosheidscijfers, bedrijfsbeëindigingen, WWB-uitkeringen), de woningmarkt (verkoop, huizenprijzen, leegstand) en over de eventuele toename van criminaliteit.
- Analyse kwetsbare groepen: de kwetsbare groepen waren onder anderen jongeren, zzp'ers, langdurig werklozen, mensen met schulden, kleine ondernemers, mkb'ers en de bouwsector.
- Plan van aanpak: een pakket van 46 initiatieven en maatregelen die binnen 2009 nog gerealiseerd moesten worden, dus op een (zeer) korte termijn, 'om de gevolgen van de economische crisis te verzachten of te voorkomen'.
- De initiatieven en maatregelen in Rotterdam bieden perspectief boden ook een doorkijk naar de wereld na de crisis: een doorkijk naar herstel.

Herstellen: hoe deed de gemeente Rotterdam dat in 2009?

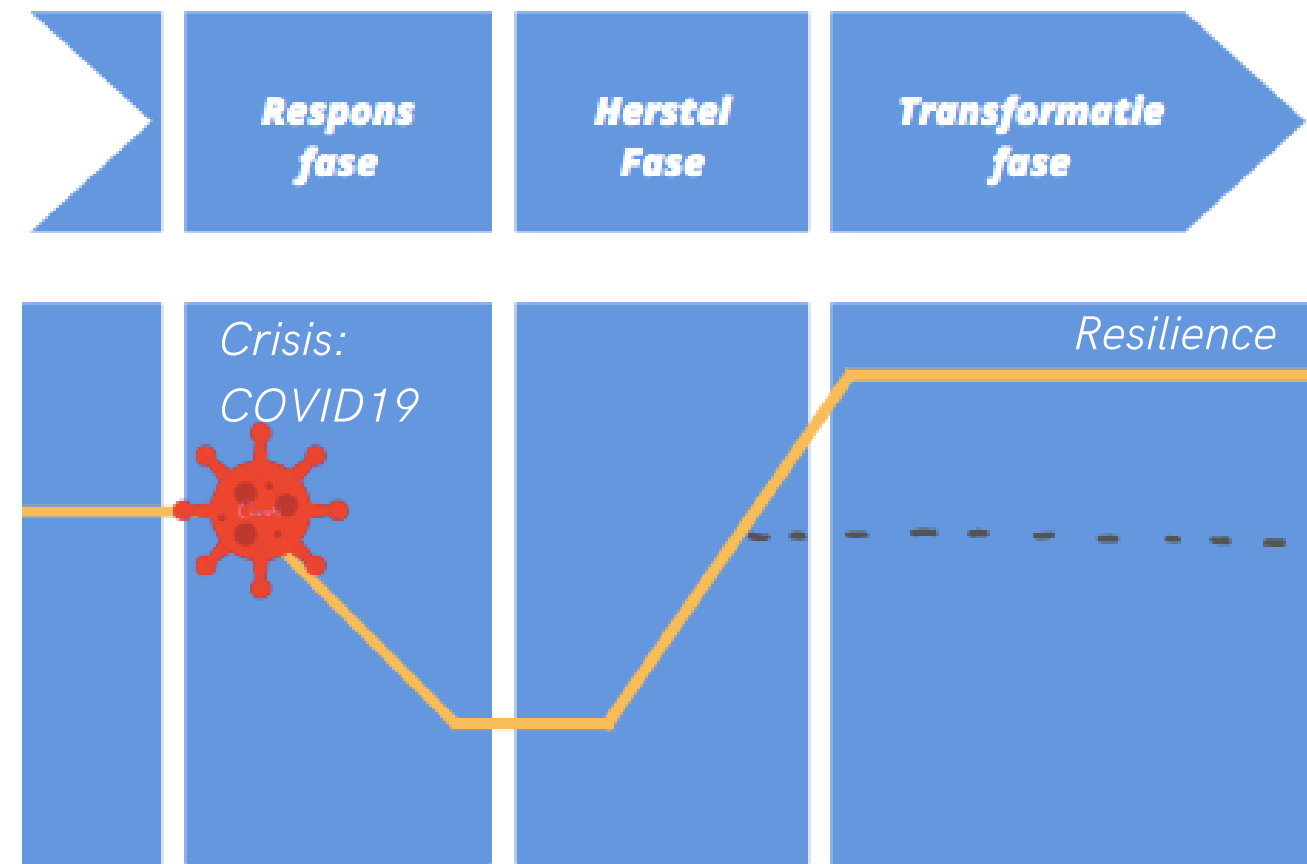
- De gemeente maakte kwartaalrapportages over de voortgang van de genoemde 46 initiatieven en maatregelen uit het plan van aanpak. Daarin zocht de gemeente steeds een balans tussen directe actie en weerbaarheid en wendbaarheid op de langere termijn.
- De gemeente kon nadrukkelijk leunen op de maatregelen vanuit het Rijk rondom de woningmarkt.
- Bij de maatregelen uit het plan van aanpak, koos de gemeente nadrukkelijk voor herstel en niet voor weerstaan, vooral wat betreft de arbeidsmarkt. De projecten rondom bijvoorbeeld omscholing, educatie en stageplekken getuigen daarvan.
- De gemeente organiseerde een maatschappelijk vangnet van onder andere sociale instellingen, scholen, bedrijven en mobiliteitscentra.
- Daarnaast realiseerde de gemeente zich dat er extra vangnetten in de vorm van samenwerkingsverbanden nodig zouden zijn. De gemeente was bereid om daar extra tijd en energie in te steken, ook als de impact daarvan pas op langere termijn zichtbaar zou worden.
- De kwartaalrapportages over vertragingen en versnellingen veranderden, maar de prioritering van de 46 initiatieven bleef hetzelfde. Er was dus geen sprake van een adaptief plan van aanpak.

Transformeren : hoe deed de gemeente Rotterdam dat in 2009?

- De onderkenning dat een crisis op de langere termijn ook kansen biedt, liep door het hele plan van aanpak heen. Er was erkenning voor duurzame investeringen (rond energie/water), innovatie, research & development (onder meer in de medische sector en zorg) en voor het belang van strategische allianties.
- Het plan van aanpak bestond uit verschillende projecten rond verduurzaming, zoals energiebesparende renovaties van gemeentelijk vastgoed, energiebesparing bij verkeerslichten en straatlampen, aanleg van waterpleinen en het Rotterdam Climate and Innovation Fonds.
- In het plan was ook aandacht voor toekomstplannen betreffende voor toeristisch Rotterdam en innovaties in de medische sector en de zorg.

**Lees hier de
reflectie +
aanbevelingen**

Crisisfases

Crisisfases

Responsfase

De impact van de pandemie zoveel mogelijk beperken

Herstelfase

Het functioneren van de stad zo snel en effectief mogelijk herstellen

Transformatiefase

Draait om het "building back stronger" - principe; een stad die na de crisis sterker is dan voor de crisis (leren & groeien).

Resilience

Het vermogen van mensen, gemeenschappen, organisaties, bedrijven en systemen om te overleven, zich aan te passen en te groeien, ongeacht de aard en omvang van langdurige spanningen en crisissen.

Kennis Responsfase

➤ Youth and COVID-19 | The Organisation for Economic Co-operation and Development

De impact van de coronacrisis op jongeren die tussen 1990 en 2005 geboren zijn, is groot. Een recent [onderzoek](#) van de OECD beschrijft de toegenomen risico's rond onderwijs, werkgelegenheid, mentale gezondheid en besteedbaar inkomen. Deze jongeren ervaren nu hun tweede grote crisis die hen direct (als student of werkzoekende) of indirect (impact op familie) beïnvloedt. Daarbij is de kans groot dat jongeren de toekomstige lasten zullen dragen: de kosten van deze crisis. [Lees hier meer](#)

➤ Coronacrisis leidt tot enorm verlies aan werk en menselijk kapitaal | Sociale vraagstukken

De coronacrisis geeft aan de ene kant de opbouw van menselijk kapitaal een stevige impuls, vooral als het gaat om digitale vaardigheden. Anderzijds schaden de genomen maatregelen de opbouw van menselijk kapitaal, vooral als het gaat om jongeren. Daarbij dreigen de toch al zwakste groepen de grootste schade op te lopen. Als de crisis langer duurt en zich verder verdiept, dreigt over een breed front afbraak van bedrijfsspecifieke kennis en vaardigheden bij werknemers die hun baan verliezen, omdat het bedrijf ze failliet gaan. [Lees hier meer](#)

Key policy messages

To build back better for all generations, governments should consider:

- Applying a youth and intergenerational lens in crisis response and recovery measures across the public administration.
- Updating national youth strategies in collaboration with youth stakeholders to translate political commitment into actionable programmes.
- Partnering with national statistical offices and research institutes to gather disaggregated evidence on the impact of the crisis by age group to track inequalities and inform decision-making (in addition to other identity factors such as sex, educational and socio-economical background, and employment status).
- Anticipating the distributional effects of rulemaking and the allocation of public resources across different age cohorts by using impact assessments and creating or strengthening institutions to monitor the consequences on today's young and future generations.
- Promoting age diversity in public consultations and state institutions to reflect the needs and concerns of different age cohorts in decision-making.
- Leveraging young people's current mobilisation in mitigating the crisis through existing mechanisms, tools and platforms (e.g. the use of digital tools and data) to build resilience in societies against future shocks and disasters.
- Aligning short-term emergency responses with investments into long-term economic, social and environmental objectives to ensure the well-being of future generations.
- Providing targeted policies and services for the most vulnerable youth populations, including young people not in employment, education or training (NEETs); young migrants; homeless youth; and young women, adolescents and children facing increased risks of domestic violence.

Kennis Herstelfase

➤ Over het onderzoek 'Re-integratie in BOLD cities' | Centre for BOLD Cities

Hoe help je bijstandsgerechtigden zo snel mogelijk aan een baan? Of, in ambtelijker taal: welk re-integratietraject werkt het beste voor welke cliënt? Die vraag was altijd al belangrijk, maar is na de decentralisatie van het sociaal domein in 2015 ronduit dringend geworden. In het onderzoeksproject Re-integratie in BOLD Cities doken wetenschappers van het Leiden-Delft-Erasmus Centre for BOLD Cities en het Erasmus MC met onderzoekers van de gemeente Rotterdam in de gegevens die de gemeente en het Centraal Bureau voor de Statistiek over bijstandsgerechtigden hebben, om te kijken of zij deze datasets zo konden (en mochten) koppelen dat ze meer zicht op dit vraagstuk konden krijgen. [Lees hier meer](#)

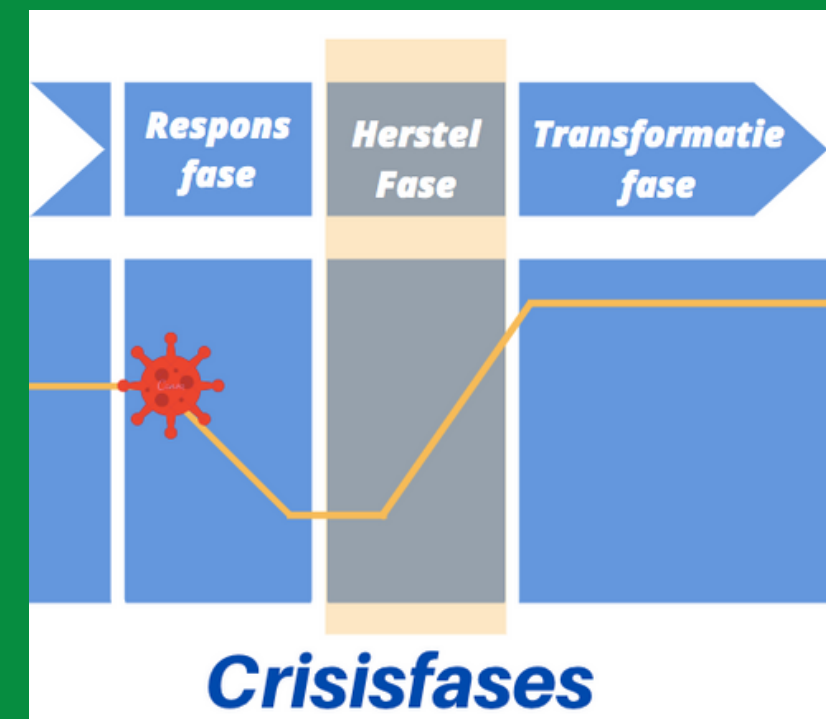
➤ An expert explains: Why it's wrong to talk about a second wave of COVID-19 | World Economic Forum

Viroloog Jeremy Rossman beschrijft waarom het misschien geen goed idee is om het over een 'tweede golf' te hebben. Waar de gewone griep wel seizoensgebonden is, is dat voor het coronavirus helemaal nog niet bewezen. Sterker nog, er zijn aanwijzingen dat het coronavirus in grote mate anders is dan het influenzavirus. Bovendien is de eerste golf nog helemaal niet over. Het woord golf wekt de indruk dat we er als mensen weinig aan kunnen doen, terwijl de toename van het aantal patiënten zeker afhangt van de genomen maatregelen, hoe men zich hieraan houdt en en de handhaving ervan. [Lees hier meer](#)

➤ Sewer-sniffing could provide early warning for COVID-19 outbreaks | Cities Today

Dit artikel gaat over de inzet van smart technologies om vroegtijdig de verspreiding van COVID-19 tegen te gaan. Het bedrijf Kando heeft een systeem ontwikkeld waarmee rioolwater getest kan worden op aanwezigheid van virusdeeltjes. Door dit systeem in te zetten, kan er vroegtijdig alarm worden geslagen als er te veel virusdeeltjes boven water komen. Detectiesystemen van het bedrijf worden al wereldwijd ingezet bij het detecteren van vervuiling in het water, onder andere in Californië, Texas en Athene.

[Lees hier meer](#)

Kennis Transformatiefase

'Smart Lockdowns' Are the Future in Europe | Bloomberg

Hoe ziet een lockdown eruit bij een volgende crisis? Dit artikel beschrijft hoe in een aantal Europese landen geëxperimenteerd wordt met smart lockdowns. Dit zijn lockdowns voor kleine, geselecteerde gebieden. [Lees hier meer](#)

Terugkeren naar het 'normaal' van vóór corona is waanzin. We mogen het niet laten gebeuren | De Correspondent

Iedereen weet dat we voor corona leefden in een economisch systeem dat de kosten van vervuiling, massa-extinctie en klimaatopwarming straal negeerde. Een systeem dat niet of nauwelijks in staat bleek bij te sturen. Een systeem waarin topmannen en een enkele topvrouw van grote vervuilende bedrijven elk jaar meer miljoenen verdienden, terwijl miljarden mensen de eindjes nauwelijks aan elkaar konden knopen. Een systeem waarin geld boven mensen ging. Als we zo doorgaan, dan zullen we onze kinderen en kleinkinderen moeten navertellen dat we 'de grootste crisis sinds de Tweede Wereldoorlog' meemaakten en dat we daaraan overhielden: meer thuiswerken, een nog schralere verzorgingsstaat en een nog hetere aarde. Maar we konden wel relatief snel weer het terras op! Natuurlijk kan het nog anders. De economie is er nog lang niet bovenop, het laatste coronareddingspakket is voorlopig niet gepresenteerd. En het goede nieuws? Na corona klinkt de roep om een groene omslag luider dan ooit. Dit stuk pleit ervoor om democratisch over te schakelen naar duurzaamheid: 'Daarom is dit hét moment om een representatief panel van burgers uit alle geledingen van de maatschappij aan het werk te zetten dat kan meebesluiten over goed klimaatbeleid na corona.' [Lees en luister het stuk hier](#)

Hoe werken we samen aan het 'nieuwe normaal'? Acht adviezen uit de wetenschap.

Les 1: Betrek mensen zelf bij de inrichting van de nieuwe omgeving en beperk verboden. (Denise de Ridder, hoogleraar Psychologie).

Les2: Moraliseren is weinig effectief - spreek liever samen nieuwe spelregels af. (Naomi Ellemers, hoogleraar sociale en Gezondheidspsychologie).

Les 3: Verdeel taken en verantwoordelijkheden evenredig. (Beatrice de Graaf, Hoogleraar Geschiedenis van internationale betrekkingen).

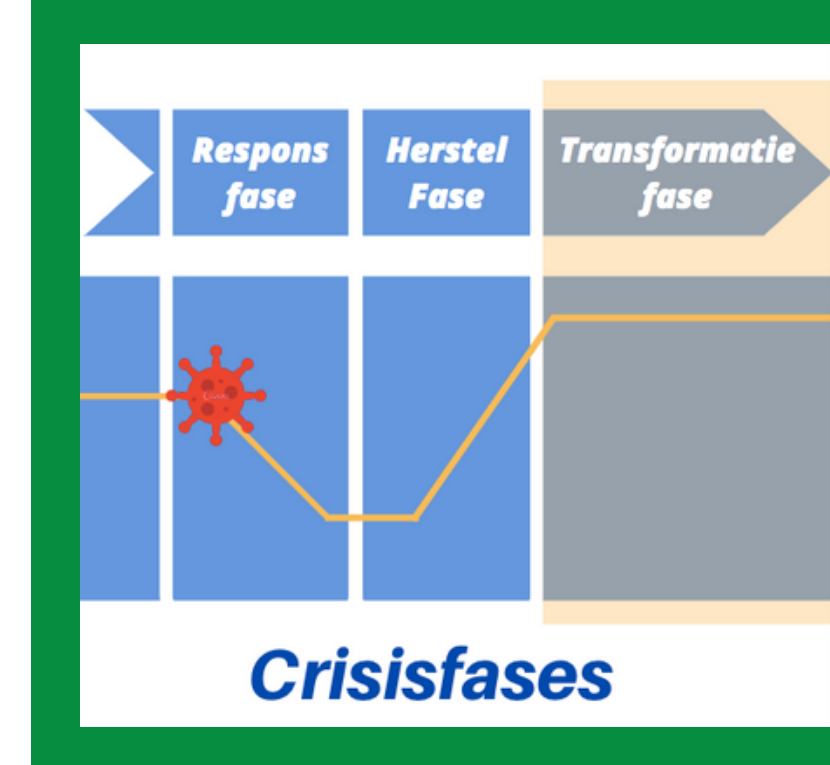
Les 4: Zorg ook thuis voor een gelijke taakverdeling. (Belle Derks, Hoogleraar Sociale en Organisationspsychologie).

Les 5: Faciliteer improvisatie om bij te kunnen sturen. (Paul 't Hart, Hoogleraar Public Governance).

Les 6: Stimuleer gewenst gedrag door maatwerk en een duwtje in de goede richting. (Lars Tummings, Hoogleraar Bestuurs- en Organisationswetenschap).

Les 7: Zorg voor regelmatige reminders en persoonlijke verhalen. (Kees van den Bos, Hoogleraar Sociale psychologie).

Les 8: We moeten het samen doen - dus ondersteun en faciliteer burgercollectieven. (Eva Vriens, Promovenda Sociologie). [Lees hier meer](#)

Kennis Transformatiefase

Hoe moet Nederland zich massaal omscholen? 'Kijk naar Zweden'

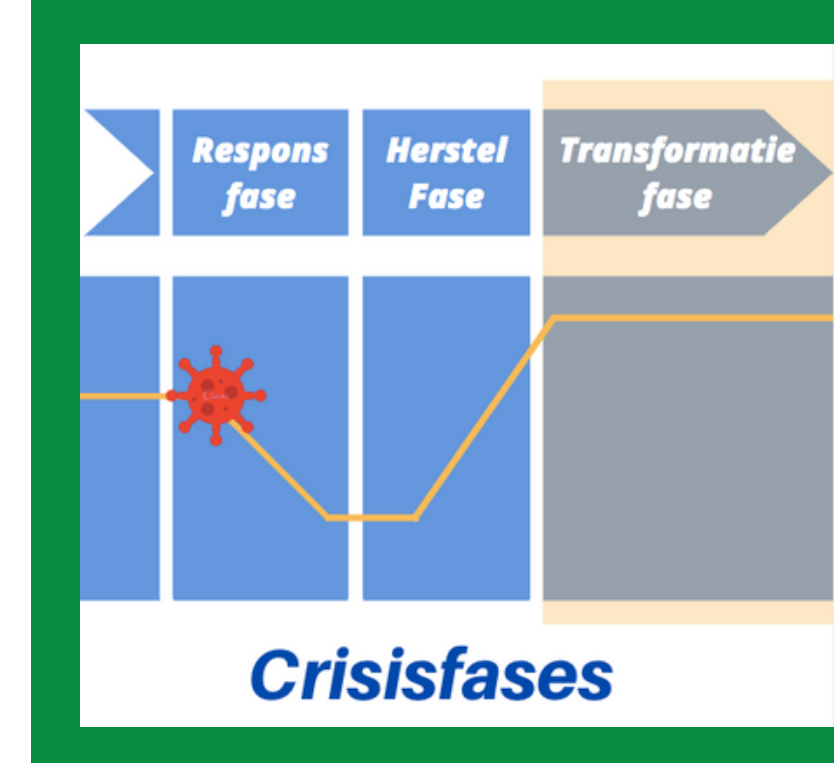
De Nederlandsche Bank schat dat de werkloosheid volgend jaar verdubbeld ten opzichte van 2020. De horeca-, reis-, cultuur-, uitzend- en luchtvaartbranche zijn keihard getroffen door de coronacrisis, terwijl er een toename in werkgelegenheid ontstaat in zorg en welzijn, de overheid en post- en koeriersdiensten. Om de arbeidsmarkt weer in balans te krijgen moet Nederland zich massaal omscholen. Het kabinet heeft hiervoor al een eerste voorzet gedaan: om voor het nieuwe steunpakket van de NOW in aanmerking te komen, moeten werkgevers beloven dat ze hun werknemers stimuleren om aan bij- en omscholing te doen. Om werkgevers en werknemers hierbij te helpen, introduceert het kabinet de regeling 'NL leert door'. Irmgard Borghouts (Tilburg University) geeft aan dat Zweden hierin een inspirerend voorbeeld is. Daar sluiten de sociale partners al sinds de jaren zeventig akkoorden over boventallige werknemers, die hebben geleid tot transitiefondsen. Die beperken zich niet tot een bepaalde sector bij hun 'van werk naar werk'-ondersteuning. Werkgevers dragen een vast percentage van de loonsom af en mogen voor hun boventallige werknemers aanspraak maken op de fondsen. Borghouts noemt ook als voorbeeld 'House of Skills', een samenwerking van de gemeente Amsterdam met bedrijven, scholen en TNO met als doel de regionale arbeidsmarkt meer in te richten op competenties, dus los van diploma's en functietitels. Op de coronacrisis haakt het in met een digitale paskamer, waarin mensen kunnen kijken welk werk past bij hun vaardigheden (skills).

[Lees hier meer](#)

This is not the end of cities' en 'The Forces That Will Reshape American Cities' | Bloomberg

Florida gaat in op crisissen waarmee de VS nu geconfronteerd wordt: Corona en BLM. Het is de vraag of deze twee een einde kunnen maken aan de grote stedelijke heropleving. Richard Florida vertelt hoe steden door de innovatieve en productieve eigenschappen van steden en het talent en creativiteit van mensen, steviger op hun voeten terecht komen. Het fundament van steden is het dynamische innovatie en creativiteit die gestimuleerd wordt door betaalbare woon- en werkplekken die voor de crisis ondenkbaar waren in stedelijke gebieden. Nu dat dat crisis 1) meer flexibiliteit biedt voor werkplekken (thuis) en 2) vrijkomen van betaalbare plekken omdat rijken naar de buitensteden verhuizen, zien sommige steden "youthification". Collectieve angst leidt nu al tot verschuivingen van stadsmensen naar de buitensteden. Florida voorspelt dat de pandemie waarschijnlijk zal leiden tot betaalbare binnensteden waardoor steden rechtvaardiger, inclusiever en veerkrachtiger worden.

[Lees hier meer](#)

Build Back Better

Nature & Corona

Preventing the next pandemic
World Economic Forum

Climate change solutions
World Economic Forum

Nature reviving
World Economic Forum

Overige kennis & inspiratie

"Hoe kan deze crisis openingen geven naar nieuwe ideeën om ons te verplaatsen in een nieuwe toekomst?"

Andere bronnen die ons helpen om na te denken over keuzes richting een veerkrachtige en weerbare toekomst:

- [Het City Innovators Forum](#) heeft een uitgebreide toolbox ontworpen voor stedelijk beleid in de tijd van het coronavirus.
- [Politics of COVID-19 weekly](#) - Geeft een overzicht van de nieuwste COVID-19 webinars.
- Beluister het 16e webinar : Digital & Green Recovery ; Barcelona Deal via [De Coronavirus Speaker Series](#) - een reeks van wekelijkse webinars, waarin steden uit het Global Resilient Cities Network (GCRN) vertellen over hun initiatieven om het coronavirus te bestrijden en hun lessons learned met elkaar delen.

Vraag of idee?

Dit is de laatste Kennis & Inspiratie Update voor de zomervakantie. Mocht je ideeën hebben voor de updates na de vakantie mail dan naar: impactoproterdam@rotterdam.nl

*We hebben jouw
feedback nodig*

Help ons door [dit formulier](#) in te vullen. Kost maar een paar minuutjes!

Colofon

Dit document is samengesteld door leden van Team Impact & Nazorg + Resilient Rotterdam.

Samenvatten & Analyse

- Madelon van der Kemp
- Moussa Azaouagh
- Hanneke Vriens
- Naomi Sonneveld

Eindverantwoordelijken

- Nanne Boonstra
- Arnoud Molenaar
- Marjoleine van Doorn-Claassen

Redactie

- Fanny Brandsma

Samenstelling:

- Naomi Sonneveld

